

Autoreferat

1. Imię i nazwisko

Maja Grabkowska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

2004 – dyplom magistra ekonomii (specjalność integracja europejska)	
uzyskany na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego (ukończone 5-letnie jednolite studia magisterskie)	
Temat pracy dyplomowej	Unijne programy pomocy strukturalnej a rozwój ośrodków miejskich integrującej się Europy (na przykładzie procesów rewitalizacji dzielnic poprzemysłowych w europejskich miastach portowych)
Promotor pracy dyplomowej	dr hab. Krystyna Gawlikowska-Hueckel
Recenzent pracy dyplomowej	prof. Anna Zielińska-Głębocka

2005 – dyplom magistra geografii	
uzyskany na Wydziale Biologii, Oceanografii i Geografii Uniwersytetu Gdańskiego (ukończone 5-letnie jednolite studia magisterskie)	
Temat pracy dyplomowej	Działalność artystyczna i funkcja kulturalna jako czynniki wspomagające rozwój miasta postindustrialnego. Rewitalizacja obszarów postoczniovych w Gdańsku
Promotor pracy dyplomowej	dr hab. Iwona Sagan
Recenzent pracy dyplomowej	dr Mariusz Czepczyński

2010 – stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii	
nadany przez Radę Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego	
Tytuł rozprawy doktorskiej	Socio-demographic changes in inner-city Gdansk in the context of bottom-up revitalisation
Promotor w przewodzie doktorskim	prof. UG, dr hab. Iwona Sagan
Recenzenci w przewodzie doktorskim	prof. dr hab. inż. Daniela Szymańska prof. PG, dr hab. inż. Andrzej Baranowski

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Od początku mojej działalności naukowej jestem związana z Zakładem Geografii Społeczno-Ekonomicznej na Uniwersytecie Gdańskim (ZGSE UG)¹. Po ukończeniu studiów realizowałam tam zajęcia dydaktyczne w ramach **umowy o dzieło**. W latach 2006-2009, otrzymawszy **stypendium doktoranckie** Fundacji Volkswagena, uczestniczyłam wraz z prof. Iwoną Sagan w międzynarodowym projekcie badawczym *conDENSE: Socio-spatial consequences of demographic change for East Central European Cities*. W 2009 roku zostałam **zatrudniona na stanowisku asystenta**, a dwa lata później, po otrzymaniu stopnia doktora, – **na stanowisku adiunkta**, które zajmuję do dziś, bardzo ceniąc sobie współpracę z moimi koleżankami i kolegami z Zespołu.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.).

Wprowadzenie

Przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe to autorska monografia na temat przemian koncepcji dobra wspólnego w mieście postsocjalistycznym. Jest ona efektem realizowanego przeze mnie w latach 2015-2022 grantu Narodowego Centrum Nauki w ramach konkursu SONATA 8. Sformułowane w tytule projektu pod nazwą „Współdzielenie przestrzeni miejskiej. Koncepcje dobra wspólnego w polskich miastach po socjalizmie” zagadnienie badawcze ogniskuje i konsoliduje podejmowane przez mnie wcześniej w pracy badawczej wątki (więcej na ich temat piszę w punkcie 5 Autoreferatu).

Istnienie miast opiera się na dialektycznej relacji indywidualności i wspólnoty. Paradoks tej pozornej sprzeczności oddają słowa Z. Baumana (2003: 224): “bez względu na to, jak układają się losy miast i w jak drastyczny sposób może się zmieniać przez lata i stulecia ich struktura przestrzenna, ich wygląd i styl, jedno pozostaje w nich niezmiennie: miasta są przestrzeniami, w których obcy sobie ludzie żyją tuż obok siebie”. Cytat ten przyświecał mi, kiedy postanowiłam zająć się problemem dotyczącym przełożenia wspomnianej dialektyki na zmieniające się sposoby doświadczania, pojmowania i praktykowania dobra wspólnego w odniesieniu do przestrzeni miast środkowoeuropejskich po roku 1989.

Choć pojęcie dobra wspólnego nierozzerwalnie wiąże się ze współdzieleniem i społecznym współwytwarzaniem przestrzeni miejskiej i elementów miejskiej infrastruktury, można je rozumieć wielorako. Jedną z uprawnionych interpretacji obrazowo, choć nieprecyzyjnie, oddaje termin uwspólnianie (*commoning*), w znaczeniu zarówno procesów produkowania i konsumowania tzw. miejskich dóbr wspólnych (*urban commons*), jak i odnoszący się do

¹ Wcześniej obowiązujące nazwy jednostki to Katedra Geografii Ekonomicznej, a następnie Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej. Gdy kończyłam studia magisterskie, jednostka wchodziła w skład Wydziału Biologii, Oceanografii i Geografii, a później Wydziału Oceanografii i Geografii UG, zaś obecnie jest częścią Wydziału Nauk Społecznych UG, w ramach wyodrębnionego w 2021 roku Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej.

ogólnej zasady czy wartości bliskoznacznej z interesem czy dobrem publicznym (*public/common good*) (Bollier 2014, Cukić i Timotijević 2020, Gibson-Graham et al. 2016, Harvey 2012, Linebaugh 2008, Ostrom 1990, Stavrides 2016). Znaczenie dobra wspólnego w odniesieniu do miejskiego uniwersum cechuje jednak istotna zmienność, gdyż w dużym stopniu jest ono zależne od wielu, równie zmiennych, czynników. Pojęcie i rozumienie tego, co uznajemy za wspólne, myśląc o mieście, ulega przekształceniu choćby wraz z nieuniknionymi przemianami sfery publicznej, determinowanymi przez procesy globalne i lokalne.

W okresie socjalizmu w Europie Środkowo-Wschodniej idea dobra wspólnego była nierozzerwalnym elementem hegemonicznej ideologii, a w oficjalnej narracji stanowiło ono jedną najwyższych wartości, nawet jeśli niespełnioną czy – pod koniec tego okresu – wręcz skompromitowaną. Z kolei po roku 1989 duża część tego dziedzictwa została odrzucona na rzecz ideologii neoliberalnej, przyjętą początkowo dość bezkrytycznie (Chelcea i Druță 2016), a następnie zakwestionowaną na fali tworzenia się ruchów miejskich i rewizji sposobu myślenia o mieście (Jacobsson 2015). Ze względu na specyfikę społeczno-ekonomicznych i kulturowych warunków rozwoju miast Europy Środkowo-Wschodniej zarówno w drugiej połowie XX, jak i w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku (por. Toto et al. 2023), za istotny problem badawczy uznałam określenie jej wpływu na współczesne przeobrażenia paradygmatu miejskiego dobra wspólnego.

W toku trwania projektu i docelowo w podsumowującej jego rezultaty monografii założyłam osiągnięcie kilku celów badawczych o różnym charakterze: poznawczym, metodologicznym i aplikacyjnym. Dotyczyły one następujących kwestii:

- ustalenie wzorców formowania się koncepcji miejskiego dobra wspólnego w mieście postsocjalistycznym,
- rozpoznanie dynamiki dwóch przeciwstawnych tendencji obserwowanych w miastach Europy Środkowo-Wschodniej po roku 1989 – wzmożonego konkurowania o przestrzeń miejską („siła odśrodkowa”) oraz nasilających się działań na rzecz wspólnego dobra („siła dośrodkowa”),
- poddanie szczegółowej analizie zmieniającego się dyskursu publicznego na temat dobra wspólnego w odniesieniu do polskich miast w okresie ostatnich trzech dekad,
- identyfikacja różnych wizji i interpretacji miejskiego dobra wspólnego konstruowanych i praktykowanych przez poszczególne grupy interesariuszy w wybranych polskich miastach,
- wypracowanie adekwatnej procedury badawczej opartej na połączeniu metod i technik badawczych o charakterze jakościowym,
- wskazanie rekomendacji służących wzmocnieniu idei miasta jako dobra wspólnego w ramach demokracji lokalnej.

Zakres przestrzenny moich badań ograniczyłam do środkowoeuropejskich miast położonych w krajach, które uzyskały suwerenność polityczną i gospodarczą w następstwie Jesieni Ludów i które w pierwszej dekadzie XXI wieku stały się państwami członkowskimi Unii Europejskiej (Bułgaria, Czechy, wschodnie Niemcy, Polska, Rumunia, Słowacja, Węgry). Szczególną

uwagę poświęciłam przy tym miastom polskim, a zwłaszcza Gdańskowi, Krakowowi i Łodzi. Zakres czasowy objął głównie okres od 1989 do 2019 roku. Pierwszą cezurę wyznacza początek transformacji polityczno-gospodarczej w opisywanym regionie, natomiast drugą – rok poprzedzający kolejną doniosłą zmianę, czyli ogłoszenie przez Światową Organizację Zdrowia pandemii COVID-19 i wszystkie związane z tym faktem konsekwencje. Moja analiza sięga jednak również do okresu socjalistycznego (od zakończenia II Wojny Światowej do roku 1989), a okazjonalnie, do okresów wcześniejszych.

Model miejskiego dobra wspólnego

Pierwszym podjętym przeze mnie zadaniem badawczym była konceptualizacja miejskiego dobra wspólnego (*urban common good*), zrealizowana w postaci uniwersalnego modelu, adaptowalnego dla miast zachodnioeuropejskich, jak i środkowo-wschodnioeuropejskich z doświadczeniem socjalizmu. Model ten opracowałam na podstawie definicji dobra publicznego w ujęciu Asena (2017: 332), stanowiącej, że „dobro publiczne krąży w społeczeństwie, łącząc wyobrażenia i działania ludzi z ich wzajemnymi relacjami i światami, które zamieszkują”. Składa się on z trzech głównych elementów: **zbiorowi aktorzy miejscy** (*collective urban actors*), **dominujący dyskurs o mieście** (*prevalent urban discourse/dominant rationales*), **paradygmat miasta jako wspólnego zasobu** (*paradigm of city as a collective resource*). Pierwszy z nich dotyczy interesariuszy, których relacje mogą być różne – od luźnych, kiedy działają indywidualnie, do ścisłych, kiedy tworzą zwarte społeczności. Dominujący dyskurs wyjaśnia zachowanie aktorów w miejskiej sferze publicznej – stanowi podstawę percepcji i legitymizuje działania. Z kolei trzeci element integruje miejski świat materialny z jego wyobrażoną reprezentacją, składając się na obraz miasta określający stopień i charakter jego „wspólności”.

Relacje między tymi trzema składnikami są dwukierunkowe i dynamiczne. Na przykład zbiorowi aktorzy miejscy zarówno wpływają na dominujący dyskurs o mieście, jak i znajdują się pod jego wpływem. Konkretny paradygmat miejski utrzymuje się dzięki specyficznym przekonaniom i postępowaniom aktorów, którzy go pielęgnują, ale może on zostać obalony przez tych samych aktorów, gdy ich zapatrywania i działania ulegną istotnej zmianie. Stąd komunikacja między trzema komponentami dobra wspólnego opiera się na dyskursywnych praktykach społecznych, a zdaniem Normana Fairclougha (2001: 163) to dyskurs odgrywa kluczową rolę w inicjowaniu, rozwoju i utrwaleniu zmiany społecznej. Z kolei dynamika modelu wynika z oddziaływania dialektycznych sił zorientowanych w stronę indywidualizmu lub kolektywności. Biorąc pod uwagę ich przeciwstawny charakter, pojawiają się trzy możliwości (ryc. 1). Kiedy potencjał tych sił jest porównywalny, równoważą się wzajemnie, a model zachowuje względną statyczność. Kiedy jedna z sił zyskuje przewagę, elementy modelu grawitują na zewnątrz (przewaga siły odśrodkowej) lub do wewnątrz (przewaga siły dośrodkowej), wpływając na wzajemne relacje elementów zaangażowanych w tworzenie miejskiego dobra wspólnego.

Ryc. 1. Model miejskiego dobra wspólnego

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach modelu wyłoniłam następnie trzy wiodące paradygmaty miasta jako wspólnego zasobu obserwowane w miastach Europy Środkowo-Wschodniej z doświadczeniem socjalizmu. Mając świadomość istotnych różnic występujących pomiędzy ośrodkami miejskimi, jak i państwami, tego regionu, skupiłam się na łączących je podobieństwach. W ciągu ostatnich trzech dekad miasta te podlegały dynamicznym procesom w zakresie planowania i kształtowania przestrzeni. Choć z zachodnioeuropejskiej perspektywy niektóre elementy spuścizny po dawnym systemie były wysoce pożądane i korzystne dla jakości miejskiego życia (m.in. relatywnie niski stopień segregacji przestrzennej, mała liczba samochodów i uprzywilejowany ruch pieszy, nieobecność dużych centrów handlowych, dostępność terenów zieleni), w pierwszych latach transformacji dość gwałtownie zerwano z obowiązującym w okresie socjalistycznym postrzeganiem miasta w duchu kolektywizmu. W stosunkowo szybkim tempie nasileniu uległy procesy niosące zagrożenia dla dobra wspólnego, takie jak żywołowa suburbanizacja, fragmentacja i komercjalizacja przestrzeni publicznej oraz wiele innych. Powstawały nowe osiedla mieszkaniowe, centra handlowe i drogi, ale jednocześnie znikwały tereny zieleni i zmniejszała się dostępność przestrzeni publicznej. Transport indywidualny wypierał transport zbiorowy, a podejmowane działania rewitalizacyjne niekoniecznie uwzględniały potrzeby i preferencje wszystkich interesariuszy. Wraz z rosnącą rywalizacją o przestrzeń miejską, intensyfikującymi się procesami jej prywatyzacji, komercjalizacji, zawłaszczania i grodzenia, z inicjatywy ruchów miejskich, pojawiła się jednak tendencja odwrotna, podkreślająca znaczenie myślenia o mieście w kategoriach wspólnotowych, nie zaś indywidualistycznych.

W książce podjęłam próbę usystematyzowania tych przeciwstawnych orientacji. Na podstawie przeglądu literatury ustaliłam, że w latach 1945-1989 dominował **paradygmat miasta jako infrastruktury komunalnej** (*communal infrastructure*), po roku 1989 dość szybko zastąpiony przez **paradygmat miasta jako towaru** (*commodity*), której aktualnie przeciwstawia się **paradygmat miasta jako dobra wspólnego** (*commons*). Następnie prześledziłam reorientację tych paradygmatów w zakresie kilku kluczowych w kontekście dobra wspólnego obszarów tematycznych: mieszkalnictwo, transport publiczny, infrastruktura zielona, przestrzeń

publiczna, procesy rewitalizacyjne, kwestia sprawiedliwości przestrzennej. Badanie przemian zachodzących w miastach środkowoeuropejskich w obrębie tych obszarów posłużyło następnie jako tło kontekstualne drugiej części książki, dotyczącej miast polskich.

Przemiany paradygmatu miejskiego dobra wspólnego w miastach polskich

W badaniu przemian podejścia do miejskiego dobra wspólnego w Polsce przyjąłem podejście metodologiczne o charakterze wyłącznie jakościowym, oparte na dwustopniowej analizie danych empirycznych. W pierwszej kolejności przeprowadziłam **analizę dyskursu** (prawnego, medialnego i naukowego), a następnie częściowo ustrukturyzowane **indywidualne wywiady pogłębione** z przedstawicielami miejskich interesariuszy. Obie metody należą do powszechnie stosowanych w studiach miejskich (Duszak i Fairclough 2008, Silverman 2009).

Analiza dyskursu przeprowadzona na podstawie wybranych dokumentów i aktów prawnych oraz artykułów prasowych i publikacji naukowych umożliwiła odniesienie przyjętej koncepcji dobra wspólnego do praktyki społecznej, a dokładniej rzecz ujmując, zbadanie, w jaki sposób pojęcie to ma zastosowanie względem przestrzeni miejskiej w ramach różnych perspektyw i narracji. Dokumenty i akty prawne potraktowałam jako ramy oficjalnego porządku i systemu odniesienia, zaś artykuły prasowe i publikacje naukowe – jako środki przekazu i rozpowszechniania różnych koncepcji dobra wspólnego wśród szerszej grupy odbiorców. Wyniki analizy dowiodły istotnej zmiany dyskursu publicznego dotyczącego miejskiego dobra wspólnego po 1989 roku – najpierw w kierunku jego dezintegracji (przewaga „siły odśrodkowej”), a następnie, od około połowy lat 10. XXI wieku, w kierunku dążeń integracyjnych (pojawienie się równoważącej „siły dośrodkowej”). Ta ostatnia zmiana dokonała się w dużej mierze wskutek wzmożonej działalności ruchów miejskich, których podwyższoną i wciąż rosnącą aktywność, a także coraz większe przełożenie na lokalną politykę, obserwuje się w Polsce od około 2011 roku (Domaradzka 2021). Rozpowszechnienie budżetu partycypacyjnego czy zawłaszczenie narracji aktywistów i aktywistek miejskich przez część kandydatów i kandydatek w wyborach samorządowych w 2014 roku to znaczące przełomy w myśleniu o mieście, świadczące równocześnie o nieustającej walce antagonistycznych koncepcji dobra wspólnego w wymiarze miejskim.

Rezultatem dokonanej analizy był materiał wyjściowy do bardziej szczegółowego badania konkretnych grup użytkowników miejskich. W drugiej fazie badań empirycznych przeprowadzono wywiady z respondentami reprezentującymi pięć grup interesariuszy, tj. mieszkańców, aktywistów, decydentów, planistów i przedsiębiorców, w Gdańsku, Krakowie i Łodzi. Dokonując rozróżnienia na te grupy, kierowałam się założeniem, że ich przedstawiciele zwykle rozumieją i stosują to pojęcie wedle odmiennych przekonań i potrzeb, co bywa też częstą przyczyną miejskich konfliktów. Z kolei zastosowanie wielokrotnego studium przypadku pozwoliło zgłębić kwestię różnorodności koncepcji wspólnego dobra w polskim mieście. Perspektywa porównawcza umożliwia bowiem obserwację wspólnych wzorców, ale i uchwycenie różnic między przypadkami. Podobna argumentacja stoi za wyborem trzech

konkretnych miast: Gdańska, Krakowa i Łodzi. Choć wszystkie z nich to miasta podobnej wielkości pod względem powierzchni i zaludnienia (rozpatrując populację Gdańska w kontekście całego Trójmiasta, na które składają się bezpośrednio sąsiadujące z nim Gdynia i Sopot), w ostatnich dekadach podążały one nieco odmiennymi ścieżkami rozwoju.

Wyniki wywiadów pozwoliły wysunąć trzy podstawowe wnioski. Po pierwsze, mimo, że konflikty interesów (indywidualnych z grupowymi oraz występujących między grupami interesariuszy) są nieuchronne, rozumienie dobra wspólnego jest podobne, a cele poszczególnych aktorów bardziej zbliżone niż przyjęło się uważać. Po drugie, wpływ na postawy wobec miejskiego dobra wspólnego ma zarówno doświadczenie socjalizmu (pewne uskuteczniane wówczas idee wracają obecnie w nieco zmienionej formie), jak i postsocjalizmu (przełożenie intensywności procesu transformacji na intensywność procesów dezintegrujących miejskie dobro wspólne). Po trzecie, dyskurs publiczny sprzyjający wspólnotowemu myśleniu o mieście pomaga lepiej uzgadniać interesy różnych grup i zmniejszać stopień istniejących dyskryminacji, przy czym kluczowe znaczenie ma włączanie aktorów w procesy współdecydowania o mieście.

Podsumowanie

Najważniejsze ustalenia monografii odpowiadają wymienionym we wprowadzeniu celom, które udało mi się w mniejszym lub większym stopniu zrealizować. Należą do nich:

- opracowanie modelu miejskiego dobra wspólnego oraz wykazanie transformacji paradygmatu miasta jako zasobu współdzielonego w miastach Europy Środkowej i Wschodniej po 1989 roku,
- określenie wpływu doświadczenia socjalizmu i procesów towarzyszących transformacji ustrojowej na postrzeganie dobra wspólnego w odniesieniu do przestrzeni miejskiej w Polsce,
- rozpoznanie wzorów i mechanizmów interpretacji miejskiego dobra wspólnego przez grupy miejskich aktorów w trzech wybranych ośrodkach miejskich, tj. Gdańsku, Krakowie i Łodzi,
- stworzenie efektywnego warsztatu naukowego obejmującego dwustopniowe badania empiryczne z wykorzystaniem kompleksowego instrumentarium (ujęcie jakościowe, wielokrotne studium przypadku oraz odpowiednia kombinacja metod i technik badawczych),
- wypracowanie ogólnych wniosków służących usprawnianiu procesów decyzyjnych na poziomie lokalnym w kierunku inkluzywnego zarządzania przestrzenią miejską jako dobrem wspólnym.

Zrealizowane przeze mnie badania i uzyskane wyniki niniejszym wnoszą konkretny wkład do rozwoju geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej. Mimo, że obecnie na świecie w ramach tej dyscypliny badawczej obserwuje się intensywny rozwój studiów nad szeroko pojętym miejskim dobrem wspólnym (Harvey 2012, Dellenbaugh i inni 2015, Amin i

Howell 2016), dotychczas niewiele z nich dotyczyło obciążonych szczególnym bagażem historycznym miast Europy Środkowo-Wschodniej. Do publikacji poruszających jedynie zbliżone kwestie odnoszące się do realiów polskich można zaliczyć prace na temat przemian przestrzeni publicznej (Bierwiazzonek 2016, Dymnicka 2013), miejskiej tożsamości i miejskości (Bierwiazzonek i inni 2017, Kubicki 2016, Matyja 2021), miejskiej polityczności (Sagan 2017), społeczeństwa obywatelskiego (Jacobsson i Korolczuk 2017) czy procesów neoliberalizacji (Stenning i inni 2010). A zatem wyniki projektu, generują brakującą wiedzę na temat dobra wspólnego w miastach z doświadczeniem socjalizmu, w istotny sposób uzupełniając istniejącą lukę badawczą w tym zakresie. Ponadto, mam nadzieję, że transdyscyplinarność problematyki podjętej w monografii sprawi, że okaże się przydatna w zakresie kilku innych dyscyplin naukowych zajmujących się studiami miejskimi, takimi jak urbanistyka i architektura, socjologia i psychologia społeczna, ekonomia czy nauki polityczne i prawne (por. Lisowski 2016). Badania nad miejskim dobrem wspólnym planuję kontynuować zarówno w ramach realizowanego obecnie międzynarodowego projektu badawczego EUARENAS (bardziej szczegółowy opis w punkcie 5), jak i kolejnych planowanych w bliskiej przyszłości.

Bibliografia:

Amin A, Howell P (red.) (2016) *Releasing the Commons: Rethinking the futures of the commons*. Abingdon: Routledge

Asen R (2017) Neoliberalism, the public sphere, and a public good. *Quarterly Journal of Speech*, 103(4), 329-349

Bauman Z (2003) *Liquid Love: On the Frailty of Human Bonds*. Cambridge: Polity

Bierwiazzonek K (2016) *Spoleczne znaczenie miejskich przestrzeni publicznych*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Bierwiazzonek K, Dymnicka M, Kajdanek K, Nawrocki T (2017) *Miasto, przestrzeń, tożsamość. Studium trzech miast: Gdańsk, Gliwice, Wrocław*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar

Bollier D (2014) Think Like a Commoner. *A Short Introduction to the Life of the Commons*. Gabriola Island: New Society Publishers

Chelcea L, Druță O (2016) Zombie Socialism and the Rise of Neoliberalism in Post-Socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics*, 57(4–5), 521–544.

Cukić I, Timotijević J (red.) (2020) *Spaces of Commoning. Urban Commons in the Ex-Yu Region*. Belgrade: Ministry of Space/Institute for Urban Politics

Dellenbaugh M, Kip M, Bieniok M, Müller AK, Schwegmann M (red.) (2015) *Urban Commons: Moving Beyond State and Market*. Basel: Birkhäuser

Domaradzka A (2021) *Klucze do miasta: Ruch miejski jako nowy aktor w polu polityki miejskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Scholar.

Duszak A, Fairclough N (2008) *Krytyczna analiza dyskursu: interdyscyplinarne podejście do komunikacji społecznej*. Kraków: Universitas

Fairclough N (2001) *Language and Power*. London: Routledge.

Gibson-Graham JK, Cameron J, Healy S (2016) Commoning as a postcapitalist politics. W: A Amin, P Howell (red.), *Releasing the Commons: Rethinking the Futures of the Commons*. London and New York: Routledge, 192–212

Harvey D (2012) *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. London: Verso

Jacobsson K (2015) *Urban Grassroots Movements in Central and Eastern Europe*. Farnham: Ashgate.

Jacobsson K, Korolczuk E (red.) (2017) *Civil Society Revisited: Lessons from Poland*. New York: Berghahn Books, 176–199.

Kubicki P (2016) *Wynajdywanie miejskości*. Kraków: Nomos.

Linebaugh P (2008) *The Magna Carta Manifesto: Liberties and Commons for All*. Berkeley: University of California Press

Lisowski A (2016) Stan, perspektywy i strategia rozwoju geografii społeczno-ekonomicznej. W: A Suliborski (red.), *Stan, perspektywy i strategia rozwoju geografii społeczno-ekonomicznej w najbliższych latach (do 2030 r.)*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 49-67

Matyja R (2021) *Miejski grunt. 250 lat polskiej gry z nowoczesnością*. Kraków: Karakter

Mayer M (2014) Toward Glocal Movements? New Spatial Politics for a Just City. W: V. E. i K. Briken,(red.), *Urban (In)security: Policing the Neoliberal Crisis*. Ottawa: Red Quill Books, 27-59

Ostrom E (1990) *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press

Pickvance C (2003) From urban social movements to urban movements: a review and introduction to a symposium on urban movements. *International Journal of Urban and Regional Research*, 27(1), 102-109

Sagan I (2017) *Miasto: Nowa kwestia i nowa polityka*. Warszawa: Wydawnictwo Scholar.

Silverman D (2009) *Prowadzenie badań jakościowych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Stavrides S (2016) *Common Space. The city as Commons*. London: Zed Books

Stenning A, Smith A, Rochovská A, Świątek D (2010) *Domesticating Neo-Liberalism: Spaces of Economic Practice and Social Reproduction in Post-Socialist Cities*. Oxford: Wiley-Blackwell.

Toto R, Grabkowska M, Nientied P, Smirnova V, Dragović S (2023) The Uncommonness of Urban Commons in Central and Eastern European Countries. *International Journal of the Commons*, 17(1), 155–173

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Moja aktywność naukowa w dużej mierze oparta jest na realizacji projektów badawczych – zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Udział w nich istotnie przekłada się na budowanie sieci współpracy akademickiej, a prowadzone w ich ramach badania stanowią i stanowią główne źródło mojej działalności publikacyjnej.

Tematyka kolejnych projektów ugruntowała kierunek moich zainteresowań badawczych. Najpierw ogniskowały się one wokół procesów rewitalizacji oddolnej związanej z przemianami społeczno-demograficznymi w starych dzielnicach śródmiejskich polskich miast (stypendium doktoranckie w ramach projektu conDENSE), a następnie podążyły w stronę problemu gentryfikacji w kontekście postsocjalistycznym (grant NCN w ramach konkursu OPUS 2). W poszukiwaniu wspólnego mianownika tych kwestii podjęłam badania dotyczące zagadnienia dobra wspólnego w odniesieniu do przestrzeni miejskiej w Europie Środkowo-Wschodniej, ze szczególnym uwzględnieniem Polski (grant NCN w ramach konkursu SONATA 8). Jeszcze w trakcie trwania projektu otrzymałam możliwość rozwinięcia tej specjalizacji w kolejnym projekcie naukowym, dotyczącym wzmocnienia roli mieszkańców i mieszkanki miast jako pierwszoplanowych aktorów na scenie lokalnej poprzez rozwój narzędzi wspierających partycypację i deliberację (projekt EUARENAS w ramach programu Horyzont 2020).

Projekt conDENSE – pierwsze międzynarodowe przedsięwzięcie naukowe, w którym uczestniczyłam – dotyczył przemian społeczno-demograficznych zachodzących w obszarach śródmiejskich wybranych miast Europy Środkowo-Wschodniej. Realizowałam go wspólnie z prof. Iwoną Sagan, a mój wkład obejmował badania prowadzone w Gdańsku, ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic Wrzeszcz Dolny i Nowy Port oraz roli nowych mieszkańców tych dzielnic w inicjowaniu obserwowanych tam przejawów rewitalizacji oddolnej. Efektem projektu była moja dysertacja doktorska oraz autorski i współautorskie rozdziały w opublikowanej w wydawnictwie Ashgate monografii pt. *Residential change and demographic challenge. The inner city of East Central Europe in the 21st century*, a także powstała na bazie dysertacji monografia oraz szereg artykułów w uznanych krajowych i zagranicznych czasopiśmie naukowych (szczegółowy wykaz publikacji zawiera Załącznik 4, a kopie dwóch z nich - Załącznik 6). Ponadto, w październiku 2010 roku otrzymałam nagrodę główną w kategorii społecznej w ogólnopolskim konkursie dla studentów i młodych pracowników nauki na prace naukowo-badawcze dotyczące rewitalizacji terenów zdegradowanych – REVITARE, organizowanym przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych, za pracę pt. „Nowi mieszkańcy starej dzielnicy Gdańska i ich udział w procesach rewitalizacji oddolnej”. Poza wymienionymi osiągnięciami współpraca z konsorcjum projektowym (pełne wyszczególnienie w punkcie 9 „Wykazu osiągnięć naukowych”) umożliwiła mi wymianę doświadczeń, jak również wyjazd stażowy, w ramach którego odbyłam w lipskim centrum UFZ szkolenie

metodologiczne w zakresie analizy danych jakościowych (punkt II.11 „Wykazu osiągnięć naukowych”), niezwykle przydatne w toku mojej pracy naukowej.

Po tym, jak zakończył się projekt conDENSE, przez kilka lat zajmowałam się naukowo zagadnieniem miejskiej obywatelskości. Rezultatami tej aktywności były artykuły naukowe dotyczące wpływu mediów internetowych na rozwój partycypacyjnego podejścia w planowaniu i zarządzaniu przestrzenią miejską w Polsce (we współpracy z doktorem inż. arch. Łukaszem Pancewiczem i prof. Sagan) oraz podejmujące kwestię uwarunkowań rozwoju rad dzielnic w dużych polskich miastach na przykładzie Gdańska (wraz z mgrem Janem Frankowskim) (punkt II.4 „Wykazu osiągnięć naukowych”). W tym okresie zostałam też zaproszona do udziału w warsztatach eksperckich w ramach projektu „Przestrzeń życia Polaków” pod egidą Kancelarii Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Jego efektem jest współautorski rozdział w projektowym raporcie (punkt III.6 „Wykazu osiągnięć naukowych”). Mniej więcej od tego czasu stale współpracuję z sektorem organizacji pozarządowych i innych instytucji obywatelskich oraz z samorządami lokalnymi, w tym radami dzielnic, wspierając działania na rzecz partycypacyjnych i deliberatywnych form współzarządzania przestrzenią miejską. Jestem między innymi współautorką opracowanego wraz z doktorem Marcinem Gerwinem rozdziału dotyczącego budżetu obywatelskiego w Przewodniku Krytyki Politycznej na temat partycypacji (punkt III.5 „Wykazu osiągnięć naukowych”). Poza tym w roli ekspertki występowałam w jednym z paneli obywatelskich organizowanych przez Urząd Miejski w Gdańsku.

Kolejny projekt naukowy, w którym ponownie byłam zaangażowana razem z prof. Iwoną Sagan, dotyczył procesów gentryfikacji na gruncie doświadczeń polskich miast. Był to projekt krajowy, w ramach którego prowadziłam badania kameralne i terenowe w Gdańsku, a opracowane przeze mnie wyniki tych badań znalazły się w wieloautorskiej monografii pod redakcją prof. Jolanty Jakóbczyk-Gryszkiewicz z Uniwersytetu Łódzkiego, wydanej w formie osobnego tomu Studiów KPZK PAN (punkt II.2 „Wykazu osiągnięć naukowych”, Załącznik nr 6). Ponadto w 2015 roku w czasopiśmie naukowym *Geografie* ukazał się mój autorski artykuł omawiający relację procesów rewitalizacji oddolnej i gentryfikacji na przykładzie Gdańska (punkt II.4 „Wykazu osiągnięć naukowych”, Załącznik nr 6). Niejako w ramach kontynuacji badań prowadzonych w ramach projektu nawiązałam dodatkową współpracę z mgrem Janem Frankowskim i po przeprowadzeniu stosownych badań opublikowaliśmy wspólnie artykuł na temat procesów studentyfikacji (punkt II.4 „Wykazu osiągnięć naukowych”).

Całokształt moich doświadczeń i zainteresowań badawczych doprowadził mnie do pomysłu na opisany na wstępie punktu 4 Autoreferatu autorski projekt dotyczący problemu dobra wspólnego w mieście postsocjalistycznym. Jego realizacja przedłużyła się w związku z moim przebywaniem na urlopie zdrowotnym, macierzyńskim i rodzicielskim w latach 2017-2018 oraz ze względu na moje problemy zdrowotne w kolejnych kilku latach, niemniej okazała się bardzo owocna, otwierając przede mną wiele perspektyw rozwoju naukowego. Zwieńczeniem mojej pracy badawczej w ramach projektu jest monografia *Post-socialist Cities and the Urban*

Common Good: Transformations in Central and Eastern Europe, którą opublikowałam w wydawnictwie Routledge w 2023 roku, przedstawiona w punkcie 4 Autoreferatu. Poza monografią ukazały się moje trzy artykuły naukowe – dwa przygotowane samodzielnie i jeden we współautorstwie z dr Magdaleną Szmytkowską (punkt II.4 „Wykazu osiągnięć naukowych”, Załącznik nr 6). Częstkowe wyniki badań upowszechniałam również w trakcie trwania projektu, biorąc czynny udział w konferencjach i seminariach, a także spotkaniach popularyzatorskich. Ponadto, w grudniu 2019 odbyłam wizytę w Georg-Simmel-Center for Metropolitan Studies na Uniwersytecie Humboldtów w Berlinie, spotykając się z przedstawicielami grupy badawczej Research for the Urban Commons, doktorem Markusem Kipem i doktor Mary Dellenbaugh-Losse. Między innymi w związku z tym pobytem zostałam zaproszona do współpracy nad artykułem naukowym przez grupę badaczy zajmujących się problematyką *urban commons* w miastach Europy Środkowo-Wschodniej. W lipcu 2021 roku wystąpiliśmy wspólnie na międzynarodowej konferencji naukowej organizowanej przez The Research Committee on Urban and Regional Development (RC21) pod tytułem “Shaping and Sensing the city. Power, people, place” (punkt II.7 „Wykazu osiągnięć naukowych”), w marcu 2022 roku zgłosiliśmy nasz tekst do publikacji w czasopiśmie *International Journal of the Commons* (IF 2.646) a w maju 2023 roku, po dwóch rundach recenzji, nasz tekst został opublikowany (Toto et al. 2023 – punkt II.4 „Wykazu osiągnięć naukowych”). W trakcie tego długiego procesu zrodziły się pomysły na kolejne wspólne publikacje, które zamierzamy wkrótce realizować.

Równolegle do mojej działalności naukowej związanej z realizacją własnego grantu, w 2019 roku rozpoczęłam współpracę z zespołem przygotowującym wniosek aplikacyjny międzynarodowego projektu badawczego *EUARENAS: Cities as Arenas of Political Innovation in the Strengthening of Deliberative and Participatory Democracy* w ramach programu ramowego Horyzont 2020. Główny cel badawczy projektu to rozpoznanie mechanizmów partycypacji i deliberacji w miastach europejskich i wypracowanie innowacyjnych metod wzmacniania demokracji na poziomie lokalnym. Wniosek uzyskał dofinansowanie i od stycznia 2021 roku pełnię w nim funkcję koordynatorki komponentu Work Package 3 - Case Studies. Zakres badawczy tego komponentu pozwoli na częściowe wykorzystanie wyników moich dotychczasowych badań na temat wzmacniania roli mieszkańców i mieszkańek miast jako pierwszoplanowych aktorów na scenie lokalnej.

Wstępne wyniki badań prowadzonych w ramach projektu EUARENAS stały się inspiracją do podjęcia kolejnych, uzupełniających aktywności naukowych. Po pierwsze, w listopadzie 2022 roku podjęłam dodatkową współpracę z partnerami z Uniwersytetu SWPS w zakresie badań pilotażowych nad inkluzywnością procesów miejskiej deliberacji w kontekście dostosowywania ich do potrzeb osób neuroróżnorodnych. Po drugie, w kwietniu 2023 roku otrzymałam grant w konkursie organizowanym na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (Program WNS Grants) na realizację badań pt. „Publicization of public spaces in refugee-receiving cities after 24th February 2022: lessons for social cohesion and governance”. Jest on obecnie realizowany we współpracy z dr Magdaleną Szmytkowską (ZGSE UG) i z udziałem Zvenyslavy Kuchabskiej (studentka w Instytucie Psychologii UG).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Osiągnięcia dydaktyczne

Począwszy od 2006 roku zajmuję się działalnością dydaktyczną na kierunku studiów Geografia², a od 2010 roku również na kierunku Gospodarka Przestrzenna. Do realizowanych przeze mnie przedmiotów należą/należały m.in. Demografia, Geografia ekonomiczna, Metody badań społecznych, Planowanie rozwoju miast, Polityka regionalna, Procesy rewitalizacyjne, Społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej, Teorie i koncepcje w geografii społeczno-ekonomicznej. Prowadziłam również ćwiczenia terenowe z Geografii społecznej i Geografii osadnictwa. Zlecano mi także prowadzenie zajęć na innych wydziałach UG - w latach 2012-2015 był to wykład pt. *Discovering Central Europe: differentiations, development paths and perspectives* dla studentek i studentów kierunku Międzynarodowe stosunki gospodarcze na Wydziale Ekonomicznym, a w latach 2011-2013 – wykład pt. *Problemy rewitalizacji miast* dla studentek i studentów kierunku Socjologia na Wydziale Nauk Społecznych. W marcu 2023 roku przeprowadziłam wykład pt. *On civic participation in urban development, on inclusive urban policies and practices* dla grupy studentek i studentek szkoły zimowej w ramach projektu *TOWNSHIP – W kierunku miast zrównoważonych estetycznych i wspólnych: intensywne międzynarodowe programy kształcenia* realizowanego przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz Centrum Rozwoju Zrównoważonego UG.

Ponadto od 2012 do 2022 roku prowadziłam lub współprowadziłam pracownie magisterskie i asystowałam w seminariach magisterskich prof. Iwony Sagan na kierunkach Gospodarka przestrzenna i Geografia społeczno-ekonomiczna (z el. GIS). W tym czasie byłam opiekunką kilkudziesięciu prac, często wysoko ocenianych, z których niektóre zdobywały nagrody – np. w 2014 roku mgr Anna Gdowska uzyskała I miejsce w kategorii gospodarka przestrzenna w konkursie Towarzystwa Urbanistów Polskich za pracę magisterską pt. „Modelowanie zalewania dolnego Sopotu w aspekcie zagospodarowania przestrzennego”, a rok później mgr Kamila Domaszko otrzymała I nagrodę w konkursie Fundacji Rozwoju Lokalnego Parasol za pracę magisterską „Uwarunkowania i kierunki rewitalizacji dworów i pałaców na terenach byłych państwowych gospodarstw rolnych w powiecie bytowskim”. W roku akademickim 2020/2021 prowadziłam seminarium licencjackie dla studentów i studentek III roku na kierunku Gospodarka przestrzenna, które w większości z bardzo dobrymi lub dobrymi wynikami ukończyło 10 osób. W bieżącym roku akademickim prowadzę własne seminarium magisterskie na kierunku Gospodarka przestrzenna, na które uczęszcza łącznie dziewięć magisterek i magistrantów.

W latach 2016-2017 na zaproszenie Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej w Warszawie dwukrotnie zrealizowałam gościnny wykład i warsztaty dydaktyczne pt. „Procesy gentryfikacji a współdzielenie przestrzeni miejskiej” dla uczestników i uczestniczek studiów podyplomowych „Miasta i metropolie. Studia miejskie”. W 2010 i 2015 odbyłam dwa wyjazdy

² Od 2019 roku głównie na II stopniu studiów noszącym nazwę Geografia Społeczno-Ekonomiczna z elementami GIS.

dydaktyczne w ramach programów LPP-Erasmus Programme i Erasmus+ (punkt II.14 „Wykazu osiągnięć naukowych”).

Moim istotnym osiągnięciem dydaktycznym jest pomysł i koordynacja strony internetowej prezentującej prace studenckich powstające w ramach zajęć z przedmiotów Geografia społeczna (na kierunku geografia) oraz Społeczno-kulturowe uwarunkowania gospodarki przestrzennej (na kierunku gospodarka przestrzenna). Zajęcia te, od wielu lat realizowane przez Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej UG w formule warsztatów projektowych pod nazwą Projekt Miejski (<https://projektmiejski.ug.edu.pl>), służą ćwiczeniu percepcji i interpretacji środowiska zurbanizowanego. Studenci i studentki wybierają dowolne miejsca w przestrzeni Trójmiasta i w trakcie semestru dokonują jego naukowej eksploracji, której wyniki zawierają następnie w pisemnych opracowaniach oraz przedstawiają zespołowo na ostatnich, wspólnych dla całego roku zajęciach. W 2014 roku zostałam zaproszona do zaprezentowania Projektu Miejskiego na seminarium „Przestrzeń wokół nas. Edukacja architektoniczna w praktyce” organizowanej przez Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku 14 maja 2014 roku. Z kolei w semestrze letnim roku akademickiego 2014/2015 Projekt Miejski był realizowany we współpracy z gdyńską Fundacją Zmian Społecznych "Kreatywni". Studenci i studentki wybierali wówczas do analizy miejsca w jednej z przewidzianych do rewitalizacji dzielnic Gdyni – Chyloni, a na zakończenie prezentowali wyniki swoich badań na zorganizowanym na tę okoliczność wspólnym seminarium.

W pracy ze studentami i studentkami staram się wykorzystywać nie tylko wiedzę i umiejętności związane z moją praktyką naukową, ale też kontakty zawodowe i różnego rodzaju możliwości wynikające z realizacji projektów. Przykładowo, ostatnie Ćwiczenia terenowe z geografii społecznej dla studentów i studentek I roku Geografii pod hasłem „Artystyczna kolonizacja terenów dawnej Stoczni Gdańskiej”, współprowadzone przeze mnie i doktora Rafała Gajewskiego z ZGSE UG, odbyły się we współpracy z prof. Mariuszem Warasem z Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, z gościnnym udziałem doktora Petera Nientieda związanego z Polis University w Tiranie (współautora mojego najnowszego artykułu naukowego), przy wsparciu Nowego Muzeum Sztuki NOMUS w Gdańsku (<https://zgse.ug.edu.pl/2023/03/artystyczna-kolonizacja-terenow-dawnej-stoczni-gdanskiej/>). Z kolei w roku ubiegłym grupa moich studentów i studentek z asystowała w organizacji warsztatów Citizen Experience metodą Community Reporting w ramach koordynowanego przeze mnie komponentu WP3 - Case Studies w projekcie EUARENAS (<https://zgse.ug.edu.pl/2022/04/warsztaty-raportowania-spoecznego-community-reporting/>).

Chętnie włączam się też do pomocy przy organizacji wizyt studyjnych i ćwiczeń terenowych grup studenckich prowadzonych przez zaprzyjaźnionych naukowców z kraju i z zagranicy. Na przykład w lutym 2012 roku byłam zaangażowana w przygotowanie takiej wizyty dla grupy prowadzonej przez prof. Tassilo Herrschela z University of Westminster.

Osiągnięcia organizacyjne

Za swoje najważniejsze osiągnięcie organizacyjne uznaję wieloletnie współorganizowanie cyklicznego seminarium naukowego RECOURSE realizowanego przez mój macierzysty Zakład Geografii Społeczno-Ekonomicznej UG (<https://zgse.ug.edu.pl/recourse/>). Zajmując się koordynacją cyklu seminariów w latach 2014-2017 i ponownie w latach 2019-2020, mogłam wykorzystać liczne kontakty badawcze, ale też zyskać nowe, nabywając jednocześnie cenne doświadczenie organizacyjne, które przydaje mi się do dziś. Ponadto aktywnie angażuję się w organizację konferencji naukowych, a także warsztatów roboczych w ramach realizowanych przez Zespół ZGSE UG projektów naukowych. W roku 2015 współtworzyłam i współredagowałam nową stronę internetową ówczesnej Katedry Geografii Ekonomicznej (<https://zgse.ug.edu.pl>).

Osiągnięcia popularyzujące naukę

Okazjonalnie uczestniczę w różnego rodzaju wydarzeniach popularyzujących naukę. Przykładowo, w październiku 2016 roku przedstawiałam wyniki swoich badań w ramach cyklu spotkań organizowanych przez Fundację Alternativa w partnerstwie z Europejskim Centrum Solidarności pod nazwą „Stacja Transformacja Skanuje” (wystąpienie pt. „Dobro prywatne, wspólne czy niczyje. O postrzeganiu przestrzeni miejskiej w Gdańsku po 1989 roku”). Warsztaty eksperckie poświęcone tworzeniu Partycypacyjnego Narzędziownika organizowane przez gdańską Fundację RC, do których zostałam zaproszona na początku maja br., będą też stanowić okazję do popularyzacji wyników aktualnie realizowanego z moim udziałem projektu EUARENAS. W czerwcu br. będę też, wraz z doktorem Wojciechem Ufelem z Uniwersytetu SWPS, reprezentować ten projekt na 10. Forum Praktyków Partycypacji w Bydgoszczy. Ponadto kilkakrotnie brałam udział w inicjatywach takich jak Bałtycki Festiwal Nauki czy Dni Otwarte UG organizowanych na Uniwersytecie Gdańskim.

7. Inne informacje dotyczące kariery zawodowej.

Swoje zainteresowania badawcze łączę z aktywnością pozazawodową. Od dziecka interesuje mnie relacja łącząca przestrzeń miejską i ludzi. Doceniam pod tym względem szczególne możliwości, jakie oferuje pod tym względem moje rodzinne i bardzo różnorodne Trójmiasto. Uważając się za trójmieszczankę, pielęgnuję swoją lokalną tożsamość i angażuję się obywatelsko, co również ułatwia mi zdobywanie doświadczenia i wiedzy praktycznej, niezwykle pomocnych w pracy naukowej.

Mieszkając w Sopocie, w 2009 roku współzałożyłam Sopocką Inicjatywę Rozwojową, nieformalną grupę mieszkańców i mieszkank Sopotu działających na rzecz rozwoju zrównoważonego i demokracji partycypacyjnej. Do naszych osiągnięć należało m.in. przekonanie lokalnych władz do wprowadzenia inicjatywy uchwałodawczej dla mieszkańców oraz do wdrożenia w 2011 roku budżetu obywatelskiego – wówczas pionierskiego w skali naszego kraju. Od kilku lat mieszkam w gdańskiej dzielnicy Oliwa i tu wraz z kilkoma innymi

mieszkankami aktywnie pozyskuję granty na projekty skierowane do społeczności lokalnej, a zwłaszcza rodzin z dziećmi. W 2020 roku udało nam się doprowadzić do readaptacji wnętrza działu dziecięcego i młodzieżowego oliwskiej filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, by lepiej odpowiadało potrzebom użytkowników i użytkowniczek (projekt Biblioteka+, <https://www.facebook.com/bibliotekaplusoliwa>), a w okresie od jesieni 2022 do wiosny 2023 roku współorganizowałam serię warsztatów plastycznych dla polskich i ukraińskich dzieci prowadzonych przez artystów i artystki obojga narodowości (projekt Sąsiedowanie w Bramie, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100087536886851>).

Z kolei pasję geograficzną realizuję, odbywając podróże w kraju i zagranicą. Ze szczególnym upodobaniem organizuję sobie wyjazdy na kontynent afrykański, gdzie udało mi się już podróżować po Maroko, Senegal (dwukrotnie), Madagaskarze, Ugandzie, Rwandzie, Republice Południowej Afryki i Gwinei Bissau. Zamiłowanie to planuję wkrótce połączyć z kolejnym projektem naukowym.

(-) Maja Grabkowska

.....

(podpis wnioskodawcy)